

Sygn. akt III Ca 275/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk

Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

Sędzia SR del. Marcin Rak

Protokolant Iwona Reterska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w K. (dawny (...) Spółka Akcyjna)

przeciwko M. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 30 sierpnia 2013 r., sygn. akt I C 4/12

oddala apelację.

SSR del. Marcin Rak SSO Magdalena Balion – Hajduk SSO Krystyna Hadryś

Sygn. akt III Ca 275/14

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w K., dawniej (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o zasądzenie od pozwanej M. K. kwoty 1589,52 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 28 listopada 2009r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazano, że powód dochodzi roszczeń z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej. Dalej podano, że w dniu 23.10.2009r. upoważnieni przedstawiciele powoda przeprowadzili u pozwanej kontrolę, w toku której stwierdzono brak plomby monterskiej, uszkodzoną uszczelkę licznika z prawej strony oraz blokowanie tarczy wirnika. Licznik został wymontowany, spakowany i przekazany do badań. Ekspertyza Biura (...) wykazała, iż uszczelka znajdująca się pomiędzy pokrywą licznika a jego obudową jest mechanicznie uszkodzona. Na powierzchni tarczy wirnika występują charakterystyczne ślady w postaci nieregularnych dynamicznych zarysowań wykonane za pomocą nieokreślonego narzędzia. W związku ze stwierdzonym nielegalnym poborem energii elektrycznej powód jako podmiot świadczący usługę dystrybucyjną wystawił notę obciążeniową nr (...) z dnia 13.11.2009r. na kwotę 1589,52 zł z terminem zapłaty do dnia 27.11.2009r. wysokość opłaty wynika z pkt 7.5 Taryfy dla (...) Elektrycznej. Z uwagi na brak zapłaty należności powód wezwał pozwaną do zapłaty, wezwanie okazało się jednak bezskuteczne.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 21 kwietnia 2010r. Referendarz Sądowy nakazał pozwanej M. K., aby zapłaciła powodowi kwotę 1589,52 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 listopada 2009r. oraz kwotę 647 zł tytułem kosztów procesu, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wniosła w tym terminie sprzeciw.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana zaskarżyła nakaz zapłaty w całości. Przyznała, że zawarła umowę z powodem o dostarczanie energii elektrycznej oraz, że została przeprowadzona w jej mieszkaniu kontrola urządzenia pomiarowego. Podniosła, że podczas przydziału mieszkania spisano stan licznika i nikt nie sprawdzał jego stanu technicznego. Nie został on wymieniony na nowy pomimo, że pozwana o to prosiła podczas obejmowania mieszkania. Wskazała, że zużywa mało energii elektrycznej, bo jest osobą ubogą i często przebywa u syna, albo córki. Zarzuciła, że ekspertyza licznika dokonana została przez eksperta, który został opłacony przez powoda, więc nie był on niezależny. Podniosła również, że uszkodzenia licznika mógł dokonać poprzedni lokator, a kiedy ona zamieszkała w lokalu zakład energetyczny nie sprawdził, czy licznik jest sprawny i nie nosi śladów ingerencji.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach oddalił powództwo.

Rozstrzygnięcie poprzedzono ustaleniem, że pozwana M. K. zamieszkuje w T. przy ulicy (...) od 1996 roku, zajmując lokal na podstawie umowy najmu. W dniu 28 lipca 2001r. roku zawarła ona z poprzednikiem prawnym powoda – (...) S.A. z siedzibą w G. umowę dostarczania energii elektrycznej. Lokal, w którym zamieszkuje pozwana, posiada licznik energii elektrycznej, który znajduje się w przedpokoju i zamontowany jest we wnęce. W dniu 21 października 2010 roku miała miejsce w mieszkaniu zajmowanym przez pozwaną kontrola licznika energii elektrycznej przeprowadzona przez upoważnionych przedstawicieli powoda – K. P. i J. M.. W czasie kontroli stwierdzono brak plomby monterskiej oraz uszkodzoną uszczelkę licznika z prawej strony. Po zdemontowaniu licznika powód zlecił przeprowadzenie ekspertyzy licznika, polegające na badaniu mechanoskopijnym, z której wynika, że plomby legalizacyjne nie noszą widocznych śladów ingerencji, uszczelka znajdująca się pomiędzy pokrywą licznika a jego obudową jest mechanicznie uszkodzona oraz, że tarcza wirnika była mechanicznie blokowana. Powód ustalił opłatę obciążającą pozwaną na podstawie art. 57 ust 1 ustawy prawo energetyczne oraz rozdziału nr 7 „(...)” na kwotę 1589,52 złote i wystawił na tą kwotę notę obciążeniową nr (...) wraz z wezwaniami do zapłaty do dnia 27 listopada 2009r. Średnie zużycie energii przez pozwaną po wymianie licznika w 2009r. zasadniczo nie uległo zmianie i nadal pozostaje na niskim poziomie 0,5 kWh na dzień. Biegła sądowa, której zlecono wykonanie opinii w niniejszej sprawie opierała się jedynie na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, nie miała możliwości wykonania, ani badań metrologicznych, ani mechanoskopijnych. Zarówno podczas badań licznika na zlecenie powoda jak i w czasie sporządzania opinii przez biegłą sądową nie zostało ustalone, jakim narzędziem, ani kiedy dokonano uszkodzenia licznika jak również czy i kiedy doszło do nielegalnego poboru energii elektrycznej. W toku trwania postępowania sądowego licznik, który został zdemontowany u pozwanej został zutylizowany.

W oparciu o powyższe okoliczności Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza opinii biegłego należy stwierdzić, że nie zostało jednoznacznie wykazane przez stronę powodową, że w przedmiotowej sprawie doszło do nielegalnego poboru energii elektrycznej, jak również kiedy i przez kogo miała być dokonana ingerencja w licznik. Pozwana zaprzeczyła, aby miała dokonać uszkodzenia licznika i nielegalnego poboru energii, a strona powodowa nie udowodniła, że do nielegalnego poboru energii elektrycznej przez pozwaną doszło. Powód udowodnił jedynie fakt ingerencji w licznik energii elektrycznej, ale sam fakt uszkodzenia uszczelki nie przesądza o tym, że ingerencja ta doprowadziła do zafałszowania pomiarów dokonywanych przez tenże licznik. Sąd Rejonowy zaznaczył, że licznik ten wyprodukowano w 1991r. i był on już zamontowany w mieszkaniu zajmowanym obecnie przez pozwaną przed objęciem go posiadanie przez M. K.. Prywatna ekspertyza przedstawiona przez powoda nie wykazuje w jakim czasie ingerencja w licznik mogła mieć miejsce, a powód nie przedstawił innych dowodów dla ustalenia tego okresu. Ponadto z zestawienia zużycia energii w lokalu mieszkalnym, zajmowanym przez pozwaną - jakie zostało złożone przez stronę powodową - wynika wprost, że zużycie energii elektrycznej przez pozwaną nie zwiększyło się po dokonanej kontroli i wymianie licznika, a wręcz uległo ono nieznacznemu zmniejszeniu. Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że postępowanie nie wykazało przesłanek określonych w art. 3 pkt 18 ustawy prawo energetyczne, i w rezultacie powództwo oddalił.

W apelacji od powyższego wyroku powód zarzucił nieważność postępowania z uwagi na to, że strona oznaczona jako (...) S.A. w chwili wydania wyroku nie miała zdolności sądowej, gdyż została wykreślona z rejestru przedsiębiorców, o czym powód poinformował Sąd, co skutkowało wstąpieniem do sprawy jako powoda spółki (...) S.A. w K.. Ponadto zarzucił naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233§ 1 k.p.c. oraz art.227k.p.c. poprzez nierozpoznanie wniosku powoda o dopuszczenie dowodu opinii innego biegłego i brak wszechstronnego rozważanie okoliczności sprawy; a to art. 328§ 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w sposób precyzyjny faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn, dla których innym odmówił wiarygodności oraz niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Ponadto zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a to; art.57 ust.1 pkt 1 w związku z art.3 pkt.18 ustawy Prawo energetyczne poprzez przyjęcie, że nie doszło do nielegalnego poboru energii, podczas gdy w świetle zebranego materiału dowodowego miał miejsce nielegalny pobór energii polegający na ingerencji w układ oraz w następstwie przyjęcia, że to powód zobligowany jest do wykazania, że pozwana dokonała ingerencji w licznik; a nadto poprzez przyjęcie, że nie doszło do nielegalnego poboru energii, przyjęcie że do obciążenia pozwanej opłatą z tytułu nielegalnego poboru energii konieczne jest badanie jej winy, gdyż nawet jeśli nie ponosi ona winy to jest bezpodstawnie wzbogacona w stosunku do powoda; poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że powód nie wykazał, iż doszło do nielegalnego poboru energii elektrycznej. W oparciu o przedstawione zarzuty powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, wniósł też o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelację należało uznać za bezzasadną.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy są prawidłowe ponieważ w pełni znajdują oparcie w zgromadzonych dowodach, które poddano ocenie spełniającej wymagania z art.233 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy podziela te ustalenia i czyni własnymi.

Na uwzględnienie nie zasługiwał zarzut skarżącego nieważności postępowania, albowiem wytaczając powództwo osoba prawna posiadała zdolność sądową, jak i również zdolność tę posiada jego następca prawny (...) S.A. z siedzibą w K., a nadto nie zachodziła potrzeba zawieszania postępowania w niniejszej sprawie wobec ujawnienia następcy prawnego powoda. Jak wynika z akt sprawy, następca prawny powoda brał udział w postępowaniu sądowym w pełnym zakresie po dacie zgłoszenia się i wykazania tego następstwa (k – 207). Otrzymał pisma sądowe (k – 259 , 263, 292 i 299) i przedstawiał stanowisko strony powodowej, nie powołując się zresztą w apelacji na jakiegokolwiek ograniczenia w działaniach procesowych strony skarżącej.

Na uwzględnienie nie zasługuje również zarzut naruszenia przepisu art. 328 § 2 k.p.c.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 października 2009 r. w sprawie o sygn. I UK 129/09 -zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wywodu, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego.

Odnosząc powyższe okoliczności na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, iż motywy rozstrzygnięcia zaskarżonego orzeczenia nadają się do kontroli instancyjnej i poddają się weryfikowaniu w aspekcie zarzutów podniesionych przez skarżącego, a uzasadnienie zawiera wszystkie konieczne elementy , spełniając wymogi art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Odwoławczy uznał za zasadne wskazać, iż aby mogło dojść do uwzględnienia powództwa należało wykazać, iż do ingerencji w licznik poboru energii elektrycznej doszło w okresie w którym pozwana objęła lokal w swoje posiadanie, a więc po czasie, w którym zawarła umowę najmu. Podkreślenia wymaga, iż licznik który był przyporządkowany do mieszkania pozwanej nie był urządzeniem nowym i korzystały z niego uprzednio inne osoby, które zamieszkiwały

dany lokal w okresie poprzedzającym zawarcie przez pozwaną umowy najmu. Ponadto opinia biegłego nie stwierdza, aby doszło do mechanicznej ingerencji w licznik, ani kiedy taka ingerencja miałaby nastąpić. Należy zwrócić uwagę, że strona powodowa zutylizowała przedmiotowy licznik w toku postępowania sądowego przed I instancją, co wykluczyło możliwość dokonania jego oceny przez powołanego w sprawie biegłego sądowego, a tym samym odniesienia się do zarzutów stron i ich odmiennych stanowisk. W takiej sytuacji wyłączenie możliwości oceny twierdzeń powoda zostało spowodowane działaniami, za które odpowiedzialność ponosi wyłącznie powód, zaniedbując zachowanie przedmiotu sporu. Negatywne konsekwencje takiego zaniedbania muszą zatem obciążać tę stronę procesu.

Należy podkreślić, iż stosownie do art. 6 k.c. powód jako strona inicjująca postępowanie sądowe, występująca z żądaniem opartym na twierdzeniu nielegalnego poboru energii przez pozwaną, zobligowany był do udowodnienia faktu, z którego wywodzi takie skutki prawne. Wynika to wprost z treści tego przepisu i nie budzi wątpliwości interpretacyjnych, gdy odniesie się zasady prawa materialnego do procesowego uregulowania w art. 232 k.p.c.

Zgodzić należy się z Sądem meriti, iż wobec konsekwentnego zaprzeczania przez pozwaną ingerencji w licznik poboru energii elektrycznej, obowiązek ten nie może zostać niejako przerzucony na pozwaną, która ponadto na żadnym etapie postępowania sądowego nie przyznała powyższych okoliczności.

Ponadto należy mieć również na uwadze okoliczność, że przepis art.3 pkt 18 Prawa energetycznego definiując nielegalny pobór energii elektrycznej, posługuje się określeniem „pobieranie” zakładającym, że odbiorca energii elektrycznej w sposób nieuprawniony skorzystał z tego medium, a nie „możliwość pobierania” czy innym równoważnym, które pozwoliłyby na przyjęcie, że mowa w nim nie o poborze faktycznym, a tylko potencjalnym. Skoro tak, rzeczą powoda było wykazanie – zgodnie z art.6 k.c. – że okoliczności tego rodzaju miały miejsce. Podkreślenia wymaga, iż dla uznania odpowiedzialności pozwanego z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej konieczne jest wykazanie, że energia taka została rzeczywiście pobrana. Natomiast jak wynika z bezspornych okoliczności sprawy wskazania nowego licznika wskazywały na nieznacznie niższe zużycie energii, a wobec tego, iż po wymianie licznika jego odczyty były niższe, nie sposób więc mówić o „pobieraniu” przez pozwaną energii elektrycznej.

Ustosunkowując się do podniesionego przez skarżącego zarzutu, iż art.3 pkt 18 Prawa energetycznego nie zakłada konieczności badania winy pozwanej, Sąd Odwoławczy w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie I CKN 252/01, iż w procesie o odszkodowanie za nielegalne pobieranie energii, stanowiące czyn niedozwolony, wystarczy udowodnienie sprawcy winy nieumyślnej, odpowiedzialność karna, przewidziana w art. 278 § 5 k.k., wymaga natomiast wykazania sprawcy czynu winy umyślnej z zamiarem bezpośrednim, ponieważ przestępstwo określone w przytoczonym przepisie należy do kategorii tzw. przestępstw kierunkowych. Mając wobec tego na uwadze, iż powód nie wykazał jakoby pozwana dokonała uszkodzenia licznika, ani też nie wykazał nielegalnego poboru energii elektrycznej, należy podniesiony przez powoda zarzut za niezasadny.

Reasumując, zgromadzone dowody nie pozwalały na przyjęcie, że pozwana dopuściła się nielegalnego poboru energii elektrycznej, co uzasadniałoby jej odpowiedzialność z tytułu deliktu opisanego w art.57 ust.1 w związku z art.3 pkt 18 Prawa energetycznego.

Z podanych względów apelacja powoda podlegała oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł na mocy art.385 k.p.c.

SSR(del.) Marcin Rak SSO Magdalena Balion-Hajduk SSO Krystyna Hadryś